

Καισαριανή: Η «κρίση» ως διαδικασία της χωρικής παραγωγής.

Η Καισαριανή είναι προσφυγικός οικισμός που δημιουργήθηκε μετά τη μεγαλύτερη κρίση του ελληνισμού τον 20ό αιώνα, τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922).

Μέσα από στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του workshop 2017 του Τμήματος Αττικής του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ ΠΕΑ) «Διαδρομές της αρχιτεκτονικής από τις απαρχές της εμφάνισης του μοντερνισμού μέχρι σήμερα στην Αττική», εκτιμούμε ότι οι παράγοντες που καθόρισαν τη σημερινή μορφή της πόλης είναι:

Το ιδιότυπο ιδιοκτησιακό της καθεστώς, που δημιουργήθηκε μέσω διαφορετικών τύπων προσφυγικών αποκαταστάσεων (κατάτμηση οικοπέδων ελάχιστων διαστάσεων, παραχώρηση διαμερισμάτων σε διώροφα συγκροτήματα, αυτοστέγαση σε παραχωρούμενα οικοπέδα, υπαίθριοι ακάλυπτοι που ανήκουν στην Πρόνοια κ.ά.).

Οι υψηλοί συντελεστές δόμησης, που οι εκάστοτε κυβερνήσεις έδωσαν στη συνέχεια στα ίδια οικοπέδα (ως μορφή υπεραξίας της γης), προσπαθώντας να ανταποκριθούν ταυτόχρονα στην επιτακτική ανάγκη για στέγαση λόγω της αστυφιλίας που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα τις δεκαετίες του '50 και '60 (απόρροια των διώξεων του Εμφυλίου, της ανεργίας και του χαμηλού βιοτικού επιπέδου στην επαρχία κ.λπ.).

Η έλλειψη αναθεώρησης του Σχεδίου Πόλεως, για την προσαρμογή του στην παραπάνω νέα πραγματικότητα, και η παντελής απουσία πρόβλεψης υπαίθριων κοινοχρήστων χώρων.

Η άμεση γεινίαση με το κέντρο της πρωτεύουσας και η έκθεση της περιοχής, ήδη από τη δεκαετία του '90, στα μητροπολιτικά προβλήματα (οικονομικοί μετανάστες, έντονη κοινωνική ανισότητα, φαινόμενο αστέγων, παρασιτικά επαγγέλματα, εξάπλωση των ναρκωτικών, προσφυγικό κ.ά.).

Στην ανακοίνωσή μας αναλύουμε το φαινόμενο της πολεοδομικής και κοινωνικής εξέλιξης της Καισαριανής που διαμορφώθηκε μέσα από αυτούς τους παράγοντες, τις επιπτώσεις δηλαδή των εκάστοτε «κρίσεων» (Μικρασιατική Καταστροφή, Β' Παγκόσμιος, Εμφύλιος, σύγχρονα μητροπολιτικά προβλήματα, τρέχουσα κρίση), το ιδιότυπο ιδιοκτησιακό καθεστώς, τη συμμετοχή της πολιτείας και το φαινόμενο της αντιπαροχής και προτείνουμε παρεμβάσεις που –με τη μορφή κατευθύνσεων– μπορούν να αναβαθμίσουν ποιοτικά και αισθητικά τον δημόσιο χώρο.

ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΔΟΥΛΗ Αρχιτέκτων Μηχανικός.

ΕΛΙΑΝΑ ΧΑΡΙΤΟΥ Αρχιτέκτων Μηχανικός, Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Καισαριανής.

Επιμέλεια εκ μέρους της Επιστημονικής Επιτροπής του workshop:

ΜΥΡΙΑΝΘΗ ΜΟΥΣΑ, Αρχιτέκτων Μηχανικός.